

Студент 4 курсу
факультету обліку та аудиту ХНЕУ ім. С. Кузнеця

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Анотация. Досліджено сутність поняття фінансових результатів торгових підприємств і порядок їх формування та відображення у фінансовій звітності.

Аннотация. Исследована сущность понятия финансовых результатов торговых предприятий и порядок их формирования и отражения в финансовой отчетности.

Annotation. The essence of the concept of the financial performance of commercial enterprises and the order of their formation and reflected in the financial statements.

Ключові слова: фінансові результати, фінансова звітність, доходи, прибуток, торговельне підприємство.

В умовах ринкової економіки метою діяльності будь-якого суб'єкта господарювання, що працює за принципами самофінансування, у підсумку є отримання прибутку в обсязі, достатньому для подальшого розвитку. Фінансові результати діяльності торгових підприємств залежать від наявності й ефективності використання фінансових ресурсів, які забезпечують життєдіяльність підприємства. Тому турбота про фінансові результати є відправним моментом і кінцевим результатом діяльності торгового підприємства.

Торгові підприємства прагнуть одержувати такі доходи, які не тільки покривають видатки, але й достатньою мірою їх перевищують. Факт перевищення доходів над витратами, пов'язаними з діяльністю підприємства, означає, що підприємство має прибуток – позитивний фінансовий результат.

У фінансових результатах знаходять пряме відображення всі сторони діяльності підприємства: рівень його технології та організації виробництва, ефективність системи управління, контролю за рівнем витрат та рівнем реалізаційних цін, особливості господарського механізму та державне регулювання розвитку певної галузі з огляду на її значення для розвитку економіки країни.

Формування фінансових результатів підприємства висвітлено в наукових працях Ю. Тютюнника, О. Лишиленко, І. Бланка, В. Ковальова, Ф. Бутинця, Савицької Г. В., Савчука В. П., А. Борисова. Проте питання дослідження фінансових результатів торгових підприємств потребують подальшого більш детального висвітлення.

Метою дослідження є розкриття сутності фінансових результатів та особливостей їх формування на торгових підприємствах.

Об'єктом дослідження є процес формування фінансових результатів діяльності торгового підприємства та його основних складників доходів і витрат.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні і практичні аспекти формування фінансових результатів торгового підприємства.

Фінансові результати діяльності торгових підприємств характеризуються такими економічними показниками, як валовий і чистий дохід, прибуток. Необхідно розглянути зміст цих показників як економічних категорій.

Борисов А. Б. розглядав фінансовий результат як виражений у грошовій формі економічний результат господарської діяльності підприємства, об'єднання, організації в цілому чи його окремих підрозділів [1].

На думку Тютюнника Ю. М., фінансовий результат – це економічний підсумок виробничої діяльності господарюючих суб'єктів, виражений у вартісній (грошовій) формі [2].

Манько С. О вважає, що фінансовий результат – це приріст або зменшення капіталу організації в процесі фінансово-господарської діяльності за звітний період, який виражається у формі загального прибутку або збитку [3].

Економічну категорію "фінансовий результат", різні науковці трактують по-різному, проте вкладають однаковий зміст у своє трактування. Отже, узагальнюючи всі розглянуті визначення, слід зазначити, що фінансовий результат – це економічний підсумок виробничої діяльності суб'єктів господарювання, який виражається у вартісній (грошовій) формі.

Фінансовий результат – це кінцевий результат діяльності підприємства, виражений у вигляді прибутку або збитку.

Згідно з П(С)БО 3, фінансовим результатом можна вважати прибуток: прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати. Збиток – перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати.

Прибуток є економічною категорією. Суть його в багатьох літературних джерелах зводиться до того, що це частина вартості додаткового продукту, додатковий продукт, виражений у коштах, частина чистого доходу, одна з його форм тощо. Сума отриманого прибутку – це показник, який характеризує результативність діяльності підприємства, тобто є фінансовим результатом його підприємницької діяльності [1].

Прибуток в основному утворюється в результаті продажу (реалізації) готової продукції (послуг, товарів). Крім того, торгове підприємство може продавати (реалізовувати) інші матеріальні цінності і послуги допоміжних виробництв та господарств, а також мати доходи і збитки, що збільшують або зменшують розмір прибутку від інвестиційної та фінансової діяльності.

Прибуток є важливішим узагальнюючим показником, що характеризує кінцевий результат діяльності підприємства. Від розміру прибутку, отриманого підприємством, залежать формування обігових коштів, виконання зобов'язань перед бюджетом, платоспроможність підприємства, доходи акціонерів тощо. Прибуток формується поступово протягом фінансово-господарського року. Більшу частину прибутку становить прибуток від реалізації продукції, одержаний у вигляді різниці між виручкою від реалізації продукції і витратами на її виробництво та збут.

Метою складання Звіту про фінансові результати є надання користувачам правдивої та неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки за звітний період. Цей звіт вважається одним із найбільш інформативних документів звітності, оскільки містить інформацію про динаміку прибутку підприємства.

Поняття фінансових результатів діяльності трактується в П(С)БО 3 "Звіт про фінансові результати".

Прибуток – сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати.

Збитки – перевищення суми витрат над сумою доходів, для отримання яких здійснені ці витрати [4].

Визначення фінансового результату полягає у визначенні чистого прибутку (збитку) звітної періоду. З цією метою в бухгалтерському обліку передбачається послідовне зіставлення доходів та витрат.

У бухгалтерському обліку чистий прибуток (збиток) формується поступово протягом фінансово-господарського року від усіх видів звичайної та надзвичайної діяльності та включає:

чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, послуг);

валовий прибуток (збиток);

фінансові результати від операційної діяльності;

фінансові результати до оподаткування;

фінансові результати після оподаткування;

чистий прибуток (збиток).

Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), визначається шляхом вирахування з доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) податку на додану вартість, акцизного збору, інших зборів, знижок тощо.

Різниця між чистим доходом і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) називається валовим прибутком (збитком). Що стосується фінансового результату від операційної діяльності, то він визначається як алгебраїчна сума валового прибутку (збитку), іншого операційного доходу, адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат.

А фінансовий результат до оподаткування визначається як алгебраїчна сума прибутку (збитку) від операційної діяльності, фінансових та інших доходів, фінансових та інших витрат.

Фінансовий результат після оподаткування визначається як різниця між прибутком до оподаткування та сумою податку з прибутку. Окремо від фінансових результатів відображаються невідшкодовані збитки та прибутки від надзвичайних подій.

Остаточний фінансовий результат – чистий прибуток (збиток) визначається як різниця між різними видами доходів та витрат підприємства за звітний період.

Розмір та характер прибутків і збитків за кожний період діяльності підприємства є найважливішими підсумковими показниками їх роботи, тому при їх визначенні слід користуватися, на думку автора, логічною схемою (рисунок).

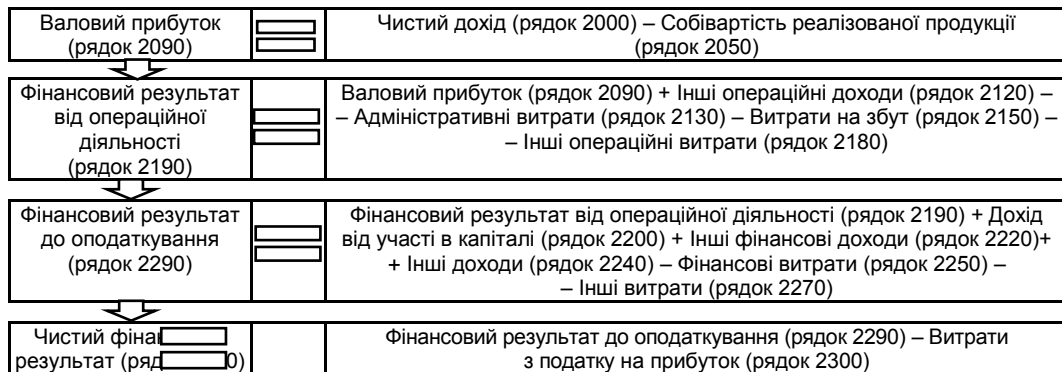

Рис. Визначення фінансового результату підприємства

Отже, на сьогодні існує ще ціла низка питань теорії та практики обліку й аналізу фінансових результатів торгових підприємств, що недостатньо досліджені та потребують детальних наукових розробок з урахуванням змін фінансової звітності.

Однією із перспектив наукових досліджень є обґрунтування вибору методу складання Звіту про рух грошових коштів на торгових підприємствах.

Наук. керівн. Мішин О. Ю.

Література: 1. Борисов А. Б. Большой экономический словарь / А. Б. Борисов. – М. : Книжный мир, 2003. – 895 с. 2. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Ч. 1 / Тютюнник Ю. М. – Полтава : ПДАА, 2009. – 406 с. 3. Манько С. О. Оцінка показників фінансової звітності торгового підприємства / С. О. Манько // Бухгалтерський учет. – 2009. – № 6. – С. 452. 4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" (НП(С)БО 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.kiev.ua. 5. Лишиленко О. В. Бухгалтерський облік : підручник / О. В. Лишиленко. – К. : Видавництво "Центр навчальної літератури", 2005. – 632 с. 6. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия / Савицкая Г. В. – М. : ЮНИТИ, 2000. – 668 с. 7. Ковалев В. В. Финансовый анализ: Анализ отчетности / В. В. Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 1997. – 512 с. 8. Бланк І. А. Інвестиційний менеджмент / І. А. Бланк. – К. : Центр 2001. – 448 с. 9. Економічний аналіз : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / за ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП "Рута". – 576 с.

